

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Ad Libros V. Decretalium Gregorii IX.

Huth, Adam

Augustæ Vindelicorum, 1732

1. De Sponsalibus & Matrimonio

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63433)

Liber IV. Decretalium
GREGORII IX.
TITULUS I.

De Sponsalibus & Matrimonio.

§. I.

De Sponsalibus.

Quest. 1. *Quid sint sponsalia? Resp.* Sponsalia sunt mentio & repromissio futurarum nuptiarum l. 1. ff. de sponsal. vel quod idem est, sunt mutua promissio futuri matrimonii, scil. inter personas habiles. can. 3. caus. 30. q. 5. Alia sunt de futuro, proprie dicta & modo definita, alia de presenti, ipsum scil. matrimonium ratum.

Q. 2. *Utrum promissio necessario debeat esse vera, vel an sufficiat ficta absque animo promittendi ad constituenda sponsalia? Resp.* Non sufficit ficta aut simulata promissio; quod patet ex essentia omnis contractus, non subsistentis sine vero consensu interno. l. 2. ff. de ritu nuptiar. & c. 26. h. t. Si tamen ad promissionem fictam non facile ad-

Liber IV.

A

ver-

vertibilem accedat copula vel imprægnatio
ter deflorans tenetur determinatè ducere de
tam. Ratio; tum quia intervenit hoc cal
tus contractus innominatus, *facio, ut facias*
quia injuria puellæ illata modo alio refarciri
potest, nisi ponendo verum consensum.

*Q. 3. Quæ advertentia, libertas, & delibe
requiratur in promissione sponsalia conficiuntur*
Resp. Ea, quæ requiritur & sufficit ad peccatum
mortaliter: quia aliàs non esset actus humanus, quia
nullus præsumitur in gravem obligationem, quia
hæc est, consentire, nisi eam deliberatè fecerit.
Unde amens, furiosus, plenè ebrius contracta
sponsalia non possunt: Econtra metu etiam
eoque injusto inita sponsalia valent; cum
cap. 2. de his quæ vi. & L. fin. eod. Cod. re
da tantum veniant, quæ metu cogente sunt.
Valent insuper sponsalia ex irâ, amore, &
passione contracta; tales enim passiones hominibus
usu rationis privare non solent.

*Q. 4. An sufficiat ad valorem sponsalium, si
una parte promissio? Resp.* Neg. sed præter
ptionem, repromissio insuper requiritur. Ratio
quia promittens aliter se obligare non potest
quàm secundùm naturam sponsalium, & sibi
cita conditione, si & altera pars promittat.
Titio promittente, Semproniam non repromittente
sponsalia non sunt, neque oritur sponsalium
gatio.

*Q. 5. Utrùm censeatur repromittere puella
ad factam sibi promissionem, vel tacet vel g*

agitur? *Resp.* Seclusis aliis circumstantiis negativè:
 Ratio; quia taciturnitas sola vel gratiarum actio
 indifferens est ad assensum. Si tamen parentes pro
 liberis præsentibus & tacentibus etiam sine eo-
 rum mandato sponsalia contrahant, hæc sustinen-
 tur; quia in casu posito jus præsumit consensum
 liberorum. *c. 1. de despons. impub.*

*Q. 6. An mutua promissio clandestinè facta con-
 tinuat sponsalia? Resp.* Sponsalia contracta absque
 præsentia Parochi & aliorum testium válida sunt,
 imò per se loquendo, etiam licita. Ratio; quia
 nullo jure irrita vel prohibita reperiuntur spon-
 salia clandestina.

*Q. 7. Debeatne promissio sponsalitia fieri uni de-
 terminatæ personæ? Resp.* Affirmativè, & non suffi-
 cit, si Cajus promittat, cum unâ ex tribus Mævii
 filiabus contrahere matrimonium, licet singulæ re-
 promittant. Ratio; quia cum matrimonium non
 possit contrahi, nisi cum unâ determinatâ, non
 dabitur obligatio, nisi quis ad illud cum unâ de-
 terminatâ contrahendum obligetur.

*Q. 8. An & qualiter promissio debeat esse extrin-
 secè manifesta? Resp.* Debet promissio esse extrin-
 seca; tum quia nullus verus & perfectus volunta-
 tum consensus satis esse potest, nisi sensibiliter ex-
 terius exprimat. *l. cum plures. 60. §. locator. ff.
 locati.* tum quia id contractus humani natura ex-
 postit. Perinde autem est, sive sint verba for-
 malia, sive virtualia. *c. 21. & 25. h. t.* sive pro-
 missio fiat per se, sive per internum, inter-
 nuntiam, vel Procuratorem, vel litteras. *c. fin. de
 Procurat.*

Q. 9. Per quæ verba constitui censentur sponsalia? Resp. Regula hic generalis tradi neque attendendum est ad modum loquendi in eodem regno usitatum. Juxta plerosque AA. verbis significantur sponsalia de futuro ab his sunt: *promitto tibi matrimonium: ducam te uxorem: nubam tibi &c.* Per verba: *nullam ducam, nisi te*, probabilius non significatur tanta promissio futuri matrimonii, sed tantum conditionata; facit enim dicta propositio *sum: non ducam uxorem, vel si aliquam te ducam*; adeoque sensus ejus est negatio non tam referat promissionem matrimonii quàm excludat.

Q. 10. Per quæ facta inferatur promissio matrimonii? Resp. 1. Subarrhatio vel immixtio nuli in digitum, munera eorumque accipere & similia ex se signum sponsalium sufficiens sunt. Ratio; qui talia ex aliis vel honestis inhonestis causis fieri possunt. *Resp.* 2. Nuda ratio sola puellæ est signum consensûs sponsalium quia fieri frequentissimè solet ex libidine sine ulla promissione. *Resp.* 3. Matrimonium inter puberes, vel puberem inter & impuberem tractum inducit sponsalia, sive habet virtutem sponsalium. *cap. fin. de spons. impub. & cap. ult. in 6.* Ratio; quia tales contrahentes licet pressè solùm velint alteri tradere suum usus matrimonii, virtualiter tamen intendunt si ea traditio effectum non habeat, tradere jus ad traditionem. *Resp.* 4. Matrimonium

clandestinè ac ideò invalidè contractum inter pu-
beres, vim sponsalium non retinet. Ratio; quia
Tridentinum *sess. 24. c. 1. de reform. matrim.* an-
nullando penitus contractum matrimonii clande-
stinum etiam separat ab eo rationem sponsalium.

Q. 11. *An liceat pœnam adjicere sponsalibus?*

Resp. Aff. ut scilicet hæc ab injustè resiliente solva-
tur. Ratio: aliis contractibus pœna conventio-
nalis in perfidè resilientem apponi potest, ergo &
sponsalitiò. Item juxta omnes ex *l. 3. & 5. C. h. t.*
pœna potest adjici sponsalibus, cur non & pœna;
quæ juxta aliquos AA. solvenda non est in con-
scientia, nisi petatur.

Q. 12. *Quis sit effectus sponsalium legitimè con-
tractorum?* Resp. Est triplex: *Primus* est, obliga-
tio justitiæ gravis, utpote in materia gravi, ad
contrahendum matrimonium *c. 10. & 17. h. &*
nullo certo tempore statuto, quamprimùm pars
altera petierit; quia id generale est in omni de-
bitò, cui certus dies præfixus non est. Si ta-
men sponsorum unus cum tertio fornicetur; solo
peccabit peccato intemperantiæ, non justitiæ;
eo quòd per sponsalia sola necdum corpus unius
fiat corpus alterius, & proinde fornicando non
tradatur alienum. *Secundus* est, impedimentum
impediens, quo tam sponsus quàm sponsa impe-
diuntur contrahere cum quovis alio matrimo-
nium, quod ita contractum matrimonium qui-
dem valeret, peccaretur tamen graviter, & in-
juria damnùmque illatum alteri esset compen-
sandum. *Tertius* effectus est, impedimentum

publicæ honestatis non tantum impediens
dirimens. De quo inferius.

Q. 13. Qualiter dissolvantur sponsalia

Resp. Solvuntur, si uterque sponsus in dis-
sensum consentit. *c. 2. h. t.* nam res omnis (quæ
libilis est) per quas causas nascitur, per eas
solvi potest. *c. 1. de reg. jur.* & obligationes
consensu contrahuntur, contraria voluntate
solvuntur *§. fin. inst. quib. mod. oblig.* Idem
let, etiam si sponsalia fuerint jurata; quia
tunc contractui appositum ejus naturam
c. 25. de jurejur. Imò dissensu unius, puberum
adepti, solvuntur, si impubes contraxit
despons. impub. ne tales cogantur approbare
non satis firmâ ætate fecerunt.

Q. 14. An & qualiter per ingressum in

Religionem solvantur sponsalia? *Resp.* Per professionem
religiosam vel susceptionem S. Ordinum
utriusque solvuntur sponsalia. *c. 2. de con-*
jug. Per ingressum in Novitiatum quocumque
animo factum solvuntur statim quoad remanentem
in sæculo; tum quia ingrediens tacite renun-
tiationem, tum quia notabilis ejusdem fit mutatione
parte ingredientis suspenduntur usque ad profes-
sionem, non statim solvuntur; quia neque ex
tuta rei, neque ex ullo jure positivo talis
tatio soli in Religionem ingressui conceditur.

Q. 15. Quanam sit differentia inter ingressum
Religionis post contracta sponsalia & inter sus-
ceptionem S. Ordinum? *Resp.* Quòd illicitè renun-

sponsa suscipiantur S. Ordines, econtra autem post sponsalia etiam juramento firmata, invitâ alterâ parte licitus sit ingressus in statum Religiosum. Ratio disp. est, quòd nullo jure concedatur sponso post datam alteri fidem suscipere Ordines & sic privare sponsam jure suo; econtra autem concedatur ingressuris Religionem *c. 2. de convers. conjug. & Extrav. Antiqua. Joan. XXII. de voto.*

Q. 16. An sponsalia de futuro per alia de futuro solvantur? Resp. Neg. c. 22. & c. un. de sponsal. in 6. etiam si posteriora jurata sint; quia sunt invalida, utpote de re iniqua cedente in præjudicium tertii; neque juramentum debet esse vinculum iniquitatis. c. 2. de pact. in 6. c. 28. de jurejur. it. etiam si secundis accesserit copula; quia post Tridentalis copula censetur esse merè fornicaria, nec ullum juris effectum habet.

*Q. 17. An sponsalia de futuro per alia de presenti, sive per subsequens cum alia matrimonium solvantur? Resp. Ad hunc effectum solvantur, ut teneatur cum secundâ remanere taliter contrahens. c. 1. de sponsa duor. c. 31. h. t. non verò omnino extinguatur obligatio respectu prioris sponsæ, sed suspenditur, ut si uxor, quacum contra fidem priorum sponsalium contraxit Titius, moriatur ante sponsam primam, hanc vi priorum sponsalium ducere teneatur. Ratio; nec Jure positivo probatur omnimoda dissolutio priorum, cum *c. 22. & 31. h. t.* solum velint, remanendum esse penes secundam, an obligatio priorum spon-*

salium penitus extincta sit, altum silent. Nec naturali probatur, cum priorum illorum sponsalium obligatio optime consistere possit cum matrimonio cum alia contracto, suspensa vel in eo soluto reviviscens: paritas est in veneratione religionem, & tamen contrahente matrimonio talis namque matrimonio soluto Religione amplecti tenebitur.

Q. 18. Quibus aliis de causis sponsalia de facto solvantur? Resp. 1. Eapfu temporis vel conventionalis in contractu sponsalium finiendae obligationi adjecti. *c. 22. h. t. & ibi Gloss. five legibus nullâ à contrahentibus temporis facta mentione, quod aliqui cum Civilistis volunt esse triennium, intra quod sponsum à sponsa expectandum est, si hic extra provinciam migravit. l. 2. de repudiis.* Aliis probabilibus sentientibus, si sponsus insciâ vel invitâ sponsâ se conferat in alteras terras animo mutandi domicilium, statim licet sponsa à sponsalibus etiam juratis resilire, quacunque discessus causa fuerit. Ratio, quia si discedens videtur renuntiâsse sponsalibus: ut quia sponsa non tenetur sponsum domicilium mutantem sequi.

Resp. 2. Fornicatione sive corporali, ut sponsa cum alio fornicatur. *can. raptor. 33. cap. 27. quæst. 2.* etiam si vi oppressa *c. 25. de purgatione* quia reddita est notabiliter vilior, & probro est talem ducere: sive *spirituali*, ut si alterutro hæresin vel idololatriam inciderit. *can. non solum 6. & can. jam nunc. 8. caus. 28. q. 1.*

Resp. 3.

Resp. 3. Famâ Canonici impedimenti c. 27. h. r. & c. 22. de testibus. cur autem hæc probatio admittatur, ratio est, quia agitur de impediendo peccato, quod sponsi impediti incurrerent contrahendo.

Resp. 4. Qualibet notabili mutatione sponsalibus contractis superveniente ex parte illâsi sponsalia solvuntur, licet jurata; cum juramentum includat omnes condiciones contractûs, cui adjicitur. l. fin. C. de non numer. pecun. videatur cap. 25. de jurejur.

Q. 19. An ex superveniente fortunarum mutatione solvantur sponsalia? Resp. Si post sponsalia uni sponforum obveniant magnæ divitiæ in suo statu altero permanente, per hoc sponsalia non solvuntur; cum altera pars non sit deterior facta, & universim facultas resiliendi detur tantum personæ non mutatæ. Quod executio sponsalium ditioni facta sit durior, est per accidens.

Q. 20. Quando opus sit autoritate judicis ad dissolvenda sponsalia? Resp. Si mutuo consensu partes velint à sponsalibus recedere, non indigent autoritate judicis; quia nullo jure probatur ejus necessitas; nec etiam tum, si adest certa causa de jure (qualis dicitur, dum causa in jure expressa) & defacto (qualis est, dum certum est, causam, quæ allegatur, adesse) solvendi sponsalia; cum dissolvens utatur jure suo. Ubi dubium est, judicis autoritas semper debet intervenire, ne scil. proximo fiat injuria.

De Matrimonio,

Q. 1. *Quid sit matrimonium?* Resp. Sumptum quasi causaliter est ipse actualis contractus in quo personæ legitimæ, consensu verbis vel signis expresso se mutuo obligant ad perpetuam vitæ societatem & generationis usum. Sumptum formaliter juxta l. 1. ff. de ritu nuptiar. est maris & femine conjunctio individuum vitæ societatem continens.

Q. 2. *Quotuplex sit matrimonium?* Resp. Aliud est legitimum tantum, quod legitimo consensu sive secundum leges inter personas habiles contractum est, non tamen Ecclesiæ ratificationem vel ratificationem Sacramenti habet. Aliud ratum, quod à fidelibus sive baptizatis contractum, habet ratificationem Sacramenti, non secutâ copula carnali. c. 7. de divort. Aliud consummatum, quod accedente copula carnali perfectum & completum est. 2. Dividitur matrimonium in verum, quod in veritate & cum valore contractum; in præsumptum, quod à jure præsumitur. Quæ olim in c. 15. c. 30. h. t. c. 6. de condit. appof. præsumebantur matrimonia, hodie post Trid. locum amplius non habent. In putativum, quod putatur legitimum contractum, cum tamen oblatens aliquod impedimentum sit nullum.

Q. 3. *Quæ ulterior matrimonii divisio?* Resp. Matrimonium aliud est Canonicum, quod habet

ea,

ea, quæ à Ss. Canonibus præscripta sunt. Aliud *politicum* sive *civile*, in quo etiam ea concurrunt quæ civiliter & politicè requiruntur, variæ scilicet solennitates, pacta dotalia, traductio sponsæ in ædes sponsi &c. Pertinet ad *Canonicum* matrimonium ad *Morganaticam* contractum sive *matrimonium conscientia*, quod nihil aliud est, quàm legitima conjunctio viri illustris cum fœmina inferioris conditionis, eo pacto inita, ut uxor & liberi dono nuptiali vel alia certa portione, tempore sponsalium destinata, contenti sint, & à cæteris bonis avitis, ac paternis unà cum titulis abstineant. Tale matrimonium licitum est, tum quia nullam præfert turpitudinem, utpote inventum, ut non valens se continere sit extra periculum illiciti concubitûs, quæ ratio affertur *2. feud. 29.* tum quia non est contrarium substantiæ matrimonii, cum habeat omnia Canonice & Theologicè requisita, licèt careat civiliter requisitis.

Q. 4. *Quanam sint requisita ad matrimonium?*

Resp. 1. Jus Civile requirit *L. 3. C. de incestis nuptiis*, ut contrahentes sint cives Romani, sed in hac materia jus Civile non attenditur. 2. Requiritur justa ætas, de qua in *seqq.* 3. Deliberatus contrahentium consensus, hic enim velut basis & fundamentum est matrimonii. 4. De jure novo Trid. *sess. 24. de reform. matrim.* præsentia Parochi & duorum saltem testium. 5. Jus Civile *prin. Inst. de nupt. ad valorem* matrimonii requirit consensum parentum, Jus Canonicum

tan-

tantum de honestate; & huic standum esse per
ex Trid. cit.

Q. 5. An matrimonium sit verum Sacramentum? Resp. 1. Matrimonium inter fideles seu baptizatos contractum est verum Sacramentum. Est de fide definitum in Flor. & Trid. Epistol. 35. Apostolus ait de conjugio, magnum hoc sacramentum est, ego autem dico in Christo & Ecclesia. S. Aug. libr. de fide & operibus. in Ecclesia, inquit nuptiarum non solum vinculum, sed etiam Sacramentum commendatur. Denique est signum per se etiam ex institutione Christi gratiae collatum ergo. 2. Sacramentum est matrimonium inter Fideles per Procuratorem contractum. Ratio, quia Christus elevans naturalem matrimonii contractum ad esse Sacramenti aliud nihil requirit, quam quod requiritur ad legitimum contractum matrimonii, qualis debeat esse Procurator pro contrahendo matrimonio, vide fin. de Procur. in 6. 3. Materia matrimonii mota sunt ipsa corpora conjugum; proxima & actualis & mutua corporum traditio & acceptio; Forma utriusque in eam traditionem & acceptioem consensus verbis vel signis expressis. Ratio; qui recensita sunt materia & forma contractus matrimonialis, ergo & Sacramenti. Minister non est Sacerdos, sed ipsi contrahentes; quia hi ponunt formam Sacramenti. 4. Sacramentum non est matrimonium à baptizato cum gentili ex dispensatione Pontificis contractum.

tractum. Ratio, Sacramentum est unicum & indivisibile, sicut & est unicus contractus virum & fœminam afficiens, ergo cum non possit infidelem afficere, nec fidelem afficiet.

Q. 6. *An consensus mutuus ad valorem matrimonii semper sit necessarius?* Resp. Aff. ita quidem, ut non possit ab ulla potestate creata suppleri; quia concessa non est talis facultas à Deo, neque conveniens fuit, eam concedi.

Q. 7. *In quid ferri debeat consensus matrimonialis?* Resp. Non requiritur, ut formaliter feratur in ipsam copulam, sed sufficit ferri in jus eam exigendi; quia per hoc jam impletur finis matrimonii; unde patet inter B. V. & S. Josephum verum fuisse matrimonium; item patet, posse contrahi matrimonium sub conditione vel potius sub modo servandi castitatem, ingrediendi Religionem ante consummationem matrimonii, non petendi aut reddendi debitum; quia tales modi non sunt contra substantiam matrimonii, neque aliud requiritur, nisi ut detur jus mutuum & potestas in corpora in actu primo.

Q. 8. *An consensus utriusque conjugis debeat simul existere?* Resp. Ut consensus actualis & physicus utriusque conjugis simul sit, non requiritur; nec ratione Sacramenti, utpote ad quod sufficit partes inter se moraliter conjungi, quemadmodum fieri solet in Sacramento pœnitentiæ; neque ratione contractus, in quo facilius adhuc admittitur moralis illa conjunctio; adeoque valebit matrimonium, dum hodie exprimitur

consensus unius coram Parocho & testibus, & alterius consensus coram eodem Parocho & eodem testibus die aliâ.

Q. 9. Qualiter consensus matrimonialis exprimens? Resp. Vel verbis vel signis est exprimens, cum matrimonium sit contractus respectivus, humanus, & politicus; verba tamen etiam in valentibus loqui non sunt necessaria, neque de necessitate Sacramenti; arg. *c. unic. §. de desponsat. impuber. in 6.* & ex Flor. quod certum expressisset, si verba forent necessaria; neque de necessitate præcepti, quia nullibi tale emittitur *cap. 25. & 28. h. t.* indicant tantum, decens esse adhibere verba, & hæc aptiora esse signa consensus.

Q. 10. An consensus matrimonialis debeat esse liber? Resp. Aff. ita ut si matrimonium metu gravi injustè incusso contrahatur, ipso jure sit nullum *c. 14. & 13. h. t.* Ratio; quia matrimonium semel validum & consummatum, nulla auctoritate humana est rescindibile, uti tamen alii adit sunt. Tridentinum etiam *sess. 24. cap. 9.* Dominos territoriales, qui subditos suos injustè ad matrimonia cogunt, pœnâ excommunicationis ferit, ipso facto incurrendâ. Parentes, licet pœnas à Trid. statutas non incurrant, nequidem sub levi possunt obligare proles ad matrimonium, si aliunde non teneantur illud contrahere; eo quod non sit conveniens gravissima matrimonii onera alienâ voluntate cogi subire.

Q. 11. Quid faciendum, si unus conjugum consensit fictè in matrimonium? Resp. 1. Non tantùm peccavit talis peccato Sacrilegii contra reverentiam Sacramenti, & peccato injustitiæ ob gravem deceptionem alterius; sed tenetur in conscientia ponere adhuc verum consensum, & ita matrimonium redintegrare, quia id exigit justitia commutativa.

Resp. 2. Sufficit ad restorationem matrimonii, si is, qui fictè contraxit, solus ponat consensum verum etiam internum tantùm, cum enim conjux alter semper tractet partem ut conjugem, censetur moraliter permanere prior consensus. Neque etiam ex aliis impedimentis occultis (excepto impedimento clandestinitatis) nulla matrimonia ad sui validationem exigunt præsentiam Parochi & testium. Ratio, quia Lex & Decretum Trid. volens contrahi matrimonia publicè, non videtur comprehendere casum, quo matrimonium jam semel publicè, sed ex defectu solius consensûs, vel ob impedimentum occultum nulliter contractum revalidatur. Requiritur tamen, ut matrimonium ob impedimentum occultum nullum in casu obtentæ dispensationis utriusque partis consensu revalidetur; quia impedimentum reddiderat contrahentes ad consensum validum inhabiles; ergo prior consensus erat nullus.

De impedimentis matrimonii.

Q. 1. *Impedimenta matrimonii quotuplicia & quibus nempe quem sit potestas ea statuendi?* Resp. Sicut duplicia, *impedientia* tantum, quæ impediunt, et minus licite contrahatur matrimonium; & *dirimentia*; non quod valide contractum matrimonium dirimant, sed quod faciant, ut ne quidem valide contrahi possit. Resp. ad 2. Potestas statuendi impedimenta dirimentia circa fideles et penes S. Pontificem, illique soli reservantur, mirum ob rei gravitatem, & praxin Ecclesie.

Q. 2. *An consuetudine induci possint impedimenta dirimentia nova, & abrogari jam constituta?* Resp. Aff. ratio petitur ex c. 1. & 3. de cognat. & c. fin. de consuet. ubi approbatur, consuetudo jus novum induci, antiquum vero abrogari posse, si illa sit rationabilis & legitime prescripta; atqui talis potest esse consuetudo inducens vel abrogans impedimenta matrimonii. Ergo.

Q. 3. *Quanam sint impedimenta impedientia & qua dirimentia?* Resp. 1. *Impedientia* hæc quatuor tantum hodie dantur:

Sacratum tempus, vetitum, sponsalia, votum. De tempore sacratio & vetito Ecclesie agatur tit. 16. quomodo *sponsalia* impediunt matrimonium, dictum est t. I. quomodo *votum* tit. 6. dicitur. Reliqua impedimenta impedientia sunt amplius in usu.

Resp. 2.

*Resp. 2. Impedimenta dirimentia comprehen-
duntur seqq. versiculis :*

*Error, conditio, votum, cognatio, crimen,
Cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas,
Ætas, affines, si clandestinus & impos.
Raptæ sit mulier, nec parti reddita tuta.*

*hic agamus de impedimento publicæ honestatis.
disparitatis cultus, impedimento raptus & erroris,
reliquis ad proprios titulos rejectis.*

*Q. 4. An A catholici in Germania obligentur
impedimentis matrimonii Jure tantum Ecclesiasti-
co inductis? Resp. Licet subsint A catholici jurisdi-
ctioni Ecclesiæ, neque se per contumaciam suam
eximere vel contra obedientiam Ecclesiæ debitam
possint præscribere; Ecclesia tamen Catholica Le-
ges suas circa impedimenta talia non urget, nec
dirimit matrimonia Hæreticorum cum consan-
guineis v. g. in tertio gradu contracta. Ratio,
quod prudenter non urgeat, est tum moralis im-
possibilitas, observantiam legum suarum obti-
nendi; tum evitatio fornicationum, concubina-
tum, illegitimitas prolium, communis error,
suavior A catholicorum reductio &c.*

*Q. 5. Quid importet impedimentum publicæ
honestatis, sive publicæ honestatis justitia? Resp. 1.
Est propinquitatis sive quasi affinitas inter sponsum
& consanguineos sponsæ, & vice versa inter con-
sanguineos sponsi & sponsam, ortum habens ex
sponsalibus de futuro, & matrimonio rato tan-
tum, vi cujus neuter sponforum matrimonium
contrahere potest cum consanguineis alterius.*

Lib. IV.

B

Resp. 2.

Resp. 2. Introdūctum est jure solūm Ecclesiastico c. 3. 4. 8. de sponsal. & jure novo Trid. sess. 24. c. 3. de reform. matr. nascitur ex sponsalibus de futuro, sed validis tantūm, iisque puris ac determinatis, nec primum gradū excedit. Nāc etiam hoc impedimentum ex sponsalibus de presenti, dirimens matrimonium contrahendum, que ad quartum gradū inclusivē. Ita Pius VII. Bulla data cal. Junii 1568. modō matrimonium sit purē absque conditione initum, nam conditio uti suspenderet valorem matrimonii, ita dicitur inonestatem publicam. It. modō tale matrimonium non sit nullum defectu consensūs, v. g. ob gravem metum, vel cum errore circa personam contractum, nam ex alio capite invalidum, v. g. ob impedimentum consanguinitatis, affinitatis, & consanguinitatis adhuc dirimit matrimonium contrahendum usque ad quartum gradum. Ita Pius VII. *ibid.*

Resp. 3. Impedimentum hoc est perpetuum, quacunque de causa sponsalia solvantur, seu morte alterius sponsorum. can. 11. caus. 27. q. 1. c. 8. de sponsal. sive mutuo consensu. c. 1. de sponsat. impuber. & Declarat. Card. Trid. in terp. de anno 1658. die 6. Junii, quam sub die 10. ejusd. mensis approbavit Alexander VII. in synodo Fagnan. & Gobat.

Resp. 4. Hoc impedimentum non agit retro, hoc est, si Titius post sponsalia de futuro contracta cum Sempronia, attentat contrahere matrimonium ratum cum sorore Semproniae, quod tunc

men invalidum erit ob impedimentum publicæ honestatis ex prioribus sponsalibus ortum, non oritur ex hoc matrimonio invalido impedimentum publicæ honestatis respectu *Sempronie*, ut eam ducere non possit. Ita deciditur *c. un. de sponsal. in 6.* NB. non oritur in præjudicium *Sempronie*, quacum sponsalia prius contracta fuerant, oritur tamen respectu aliarum *Sempronie* consanguinearum.

Q. 6. Quid dicendum de impedimento disparitatis cultus? Resp. 1. Disparitas cultus sumitur hic pro diversitate Religionis inter contrahentes matrimonium, qualis esse censetur, si fidelis cum strictè infideli, id est, non baptizato nititur contrahere.

Resp. 2. Tale matrimonium licèt jure divino & naturali illicitum sit *per se* loquendo, ob periculum perversionis conjugii fideli imminentis, invalidum tamen solùm est jure Ecclesiastico, eoque non scripto (nullo nimirum jure scripto Pontificio aut Concilii generalis hac de re extante) sed tradito, prout colligitur *ex caus. 28. q. 1.*

Resp. 3. Impedimentum disparitatis cultus se non extendit ad matrimonia Catholicorum cum Hæreticis, hæc siquidem valida sunt, nisi, ut sæpe fit, Hæreticus habeat intentionem repugnantem fini matrimonii. Sumitur *ex cap. decrevit. 14. de hæret. in 6.* ubi uxores quæ scienter Hæreticis nupserunt, privantur dote, non tamen præcipitur, eas à viris separandas.

B 2

Resp. 4.

Resp. 4. Illicita tamen sunt matrimonia Catholicorum cum Hæreticis. I. Jure Ecclesie ex Concil. Carthagin. 3. c. 12. Chalced. c. Agath. can. 67. can. 16. caus. 28. q. 1. deinde re naturæ illicita sunt, dum adest periculum conversionis conjugis Catholici, vel mala educationis prolium in hæresi &c. Demum impium est pactum de parte prolium in hæresim educanda; quia jus naturale & divinum patres obligat, ut omnes liberos DEO educere non tam quoad corpus, quàm quoad animam provideant.

Q. 7. Quid circa impedimentum rapti raptæ fertim jure Trid. observandum? Resp. 1. Raptus est violenta virginis alteriusve femine parentis abductio. Dirimit matrimonium raptæ inter & raptam, etiam post raptum consentientem, quamdiu hæc manet in potestate raptoris, nec in loco tuto ac libero est constituta. Raptor etiam & omnes illi quoquo modo auxilium prebentes ipso jure sunt excommunicati & inhabiles omniumque dignitatum incapaces, & si Clerici fuerint, de proprio gradu decidunt. Porro raptor tenetur raptam, sive eam duxerit, sive non, decenter dotare. *Trid. sess. 24. c. 6. de reform.*

Resp. 2. Cum Concilium generaliter loquitur de raptante feminam, impedimentum hoc raptans incurrit, qui rapit mulierem etiam non raptam, inhonestam, meretricem.

Resp. 3. Non est matrimonium nullum, si puella consentiens abducatur, invito etiam patre.

mentibus, cumque eâ coram Parocho & testibus
matrimonium contrahatur; quia hic non est pro-
priè raptus.

Resp. 4. Non est invalidum matrimonium cum
ea contractum, quam quis invitam abduxit solius
libidinis causâ, modò fœmina, etiam necdum
extra potestatem raptoris constituta, liberè con-
sentiat in matrimonium. Ratio; quia decre-
tum Concilii utpote pœnale & correctorium
juris communis, & quia intendit favere liber-
tati matrimonii, talis autem raptus cum eam non
lædat, non est extendendum ad raptorem ex cau-
sa libidinis.

Resp. 5. Nec est impedimentum dirimens se-
cundum Pirh. Wiest. & alios, si fœmina rapiat
virum nolentem & contradicentem ad incun-
dum secum matrimonium; eoquòd Tridentinum
non loquatur nisi de viro raptore, hîcque casus
fit de rarò contingente adeoque non videatur
decreto Trid. comprehensus. Sententia tamen
contraria, quam tenet Pichler n. 120. de sponsal.
valdè etiam probabilis est.

Q. 8. Quid impedimenti ponat error? Resp. 1.
Error versans circa substantiam seu individuum
personæ, sive sit *antecedens*, sive *concomitans*, jure
naturæ reddit contractum matrimonialem nul-
lum. Ratio; quia error tollit consensum. l. 15.
ff. de jurid. om. jud. c. un. caus. 29. q. 1. l. 9. C. de
jur. & fact. ignor.

Resp. 2. Error circa qualitates, sive *intrinsicas*.
uti sunt virginitas & nobilitas, sive *extrinsicas*,